

Invázne rastliny: Mesto s Inštitútom DAPHNE začína pracovať na obmedzení ich šírenia

29.9.2026 - | Mesto Senica

Teraz je ideálny čas na zásah proti inváznym rastlinám. Inštitút DAPHNE s mestom Senica ukazujú, ako na to. Rýchlo sa šíria, ničia infraštruktúru, vytlačujú naše pôvodné druhy, mnohé z nich trápia alergikov či vyvolávajú dermatitídu. Likvidácia invázných rastlín leží do veľkej miery na pleciach samospráv a je pre ne veľkou záťažou. Mesto Senica preto v tomto boji spojilo sily s odborníkmi z Inštitútu aplikovanej ekológie DAPHNE.

V rámci tejto spolupráce sa aktuálne realizuje prvá časť zásahu proti najproblémovjším inváznym druhom v meste. Predchádzala tomu podrobná pasportizácia v teréne. Inštitút DAPHNE zmapoval v meste lokality s výskytom invázných rastlín. Približne 70 percent z nich leží na mestských pozemkoch alebo zasahuje súčasne na mestské aj súkromné pozemky.

DAPHNE a mesto si určili priority – zásahy naplánovali len na pozemkoch mesta a proti najproblémovjším druhom. V Senici ide o rozšírený javorovec jaseňolistý a problémom je aj veľmi agresívny pajaseň žliazkatý. Veľká väčšina sú nálety či výmladky – od tohtoročných semenáčikov až po mladé stromy. Zväčša rastú na opustených či nevyužívaných pozemkoch, na plochách, ktoré nie je možné kosiť, v priemyselných areáloch, mnohé sa nachádzajú v extraviláne.

Len v 36 prípadoch ide o vzrastlé stromy, ktoré boli v meste zámerne vysadené a obyvatelia ich vnímajú ako súčasť mestskej zelene. V prípade tejto kategórie sa mesto s DAPHNE snažili o obzvlášť citlivý prístup. *„Sústredíme sa len na plodné samičie jedince, ktoré sú zdrojom semien. Samčie v meste ponecháme,”* vysvetľuje Zuzana Slezáková z Oddelenia životného prostredia Mestského úradu Senica.

Odborníci upozorňujú, že javorovec či pajaseň nemožno jednoducho len vyrúbať. *„Správajú sa ako hydra. Po zrezaní vyženú výmladky a namiesto jedného stromu vzniknú aj desiatky nových,”* objasňuje Jakub Melicher z DAPHNE. V ich prípade treba do lyka injektovať presné množstvo odporúčaného herbicídu. Stromy si ho na jeseň stiahnu do koreňov spolu so živinami. Následné odstránenie sa uskutoční až v zimných mesiacoch.

Mesto v ďalšej vegetačnej sezóne skontroluje úspešnosť a v ojedinelých prípadoch opätovného zmladenia zasiahne znova. V najbližších dňoch tiež upozorní súkromných vlastníkov a správcov tokov a ciest na invázne druhy na plochách v ich správe alebo vlastníctve. Zo zákona majú totiž povinnosť ich odstrániť.

Spolupráca senickej samosprávy a Inštitútu DAPHNE sa realizuje v rámci [projektu](#) podporeného z programu [Interreg Slovensko-Česko](#), ktorý je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Skúsenosti zo Senice DAPHNE premietne do modelovej cezhraničnej stratégie, ktorá môže inšpirovať ďalšie samosprávy na Slovensku aj v Českej republike pri plánovaní odstraňovania invázných druhov.

Prečo sú invázne druhy vo verejnej zeleni problematické?

Javorovec jaseňolistý <https://invazky.daphne.sk/invazny-druh/javorovec-jasenolisty/>

- **Prečo je invázny:** Rastie veľmi rýchlo a je odolný voči mrazu, suchu aj znečisteniu. Jeden strom môže ročne vyprodukovať desiatky až stovky tisíc semien, ktoré sa ľahko šíria vetrom, vodou aj dopravnými prostriedkami. V lužných lesoch vytvára husté monocenózy a vytláča pôvodné druhy, ako sú vrbý, topole a jelše. Po výrube sa extrémne silno obnovuje z pňov, čím vytvára ešte hustejšie porasty.
- Na jar produkuje veľa **agresívneho pelu** – problém pre alergikov.
- V minulosti sa kvôli rýchlemu rastu a odolnosti vysádzal po takmer všetkých mestách Slovenska. Je dvojdomý – problémom sú samičie stromy, ktoré sú zdrojom semien.

Pajaseň žliazkatý <https://invazky.daphne.sk/invazny-druh/pajasen-zliazkaty/>

- **Prečo je invázny:** Rastie veľmi rýchlo – až dva metre ročne – a dobre znáša suchu, znečistenie aj mestské prostredie. Obsahuje alelopatické látky ako ailantón, ktoré potláčajú rast iných rastlín. Je schopný šíriť sa výmladkami až do vzdialenosti 20 metrov od materského kmeňa. Produkuje veľké množstvo životaschopných semien (až do 350 000 semien za rok), ktoré vietor roznáša na pomerne veľké vzdialenosti.
- **Jed z listov spôsobuje dermatitídu.**
- **Uchytí sa v rôznych škárach v betóne a následne ničí infraštruktúru.**
- V Senici je menej rozšírený ako javorovec. V porovnaní s niektorými inými mestami je Senica na tom pomerne dobre a vďaka septembrovej likvidácii bude problém včas podchytený.

Pohánkovec

<https://invazky.daphne.sk/invazny-druh/pohankovec-japonsky-cesky-a-sachalinsky/>

- **Prečo je invázny:** Rastie veľmi rýchlo (aj niekoľko centimetrov za deň) a vytvára husté porasty, ktoré úplne vytlačia akékoľvek iné rastliny. Na rozmnožovanie nepotrebuje úspešne kvitnúť a produkovať semená. Stačia len malé úlomky podzemkov alebo stonky, ktorými sa navyše rýchlo šíri, najmä vodnými tokmi alebo ľudskou činnosťou (presunom pôdy atď.). Znáša znečistenie životného prostredia, suchu aj mráz. Má silný koreňový systém, ktorý sa ťažko likviduje.
- V Senici je načas zakročiť, kým sa nerozmnoží viac a nebude jeho likvidácia extrémne nákladná.

<https://senica.sk/clanok/invazne-rastliny-mesto-s-institutom-daphne-zacina-pracovat-na-obmedzeni-i-h-sirenia>